

Aan de schoolleiding van het dr, Nassau College, locatie Penta
t.a.v. de heer M. den Hollander, directeur
Industrieweg 3
9402 NP Assen

datum: 18 juni 2021
kenmerk: VIS210603
onderwerp: VCPS-online visitatie Nassau College Penta op 3 juni 2021

Geachte heer Den Hollander,

De coronacrisis heeft voor het onderwijs ingrijpende gevolgen gehad. Ook de Vereniging CultuurProfielScholen is daar niet aan ontkomen. Visitaties werden uitgesteld omdat de scholen dicht moesten of verdaagd omdat scholen alle energie en creativiteit wilden steken in het continueren van hun onderwijs. De vereniging is niet bij de pakken gaan neer zitten en heeft de stap gewaagd naar een nieuwe werkelijkheid, die van het online-visiteren. Het Penta heeft aangegeven deze vorm van visiteren wel aan te durven. Op 3 juni j.l. zijn we samen, de school en het visitatieteam, het avontuur aangegaan.

Een visitatieteam bestaande uit Martine Horstman (cultuurcoördinator Stedelijk lyceum Kottenpark in Enschede) samen met twee van haar leerlingen: Niamh te Velde en Twan Richters, Jacob Westra (schoolleider Montessori College Nijmegen & Groesbeek), Henk Visscher en Henk Zijlstra (beiden vaste visitateurs van de VCPS, resp. verslaglegger en voorzitter) heeft op donderdag 3 juni 2021 een online bezoek gebracht aan het Dr. Nassaucollege, locatie Penta in Assen. Uitgangspunten bij deze visitatie waren onder meer de brief naar aanleiding van de visitatie van 12 december 2016 en de Reflectie op Cultuurprofielschool 2016-2021.

Om te beginnen wil het visitatieteam de school hartelijk danken voor de uitgebreide en geordende informatie die wij van te voren mochten ontvangen en voor de open wijze waarmee de verschillende vertegenwoordigers van de school met de leden van ons team communiceerden. Wij voerden online plezierige, informatieve en waardevolle gesprekken met twee leden van de schoolleiding, met drie cultuurcoördinatoren, met één van de culturele partners van de school en natuurlijk met een flinke groep enthousiaste en bevlogen docenten en leerlingen en de leerlingen van ons team kregen ook nog een informatieve virtuele rondleiding door de school. Door dit alles heeft het visitatieteam, binnen de beperkingen van een online visitatie, toch een goed en gedetailleerd beeld van de school gekregen.

Een school vol met kunst, zelfs op onverwachte plekken zoals dit de visiterende leerlingen opviel tijdens hun virtuele rondgang door de school. Met een kleurrijk schoolplein en kunstzinnige plafondtegels, die geadopteerd en beschilderd kunnen worden door leerlingen als zij de school verlaten. Ook een school met een warme sfeer waarin de

leerlingen worden gezien en zij de mogelijkheid hebben zichzelf te zijn. Dit laatste bleek onder andere uit de 'anti-pestwand' die de school mét leerlingen heeft gemaakt en uit de opmerkingen van leerlingen over aandacht voor seksuele diversiteit binnen school. Ook trof het ons dat leerlingen die reeds eindexamen deden, zonder aarzeling bereid waren terug te komen naar school om daar met ons te spreken. En we spraken leerlingen die nog op school zitten en die ons vertelden dat de school hun meer heeft gebracht dan dat zij tevoren hadden verwacht. Verder is 'het Penta' een school die het predicaat 'gezonde school' draagt en waar tal van activiteiten plaatsvinden op het terrein van kunst en cultuur. Dit laatste wordt mede mogelijk door enthousiaste kunstvakdocenten die een groot draagvlak in de school hebben. Docenten van andere vakken merken dat leerlingen – mede door kunstvakken en kunstactiviteiten – creatieve verwerkingsvormen kunnen hanteren en leren zichzelf te presenteren. Wel vragen die docenten hun kunstvakcollega's om hun pareltjes (werk van leerlingen, nieuwe lesideeën, inspirerende inzichten) meer te delen met de rest van de school.

Daarnaast constateerde het visitatieteam met voldoening dat de school vooruitgang heeft geboekt op het terrein van kunst en cultuur door het invoeren van de Kunstblokken voor alle leerlingen en de vergrote aandacht voor mediawijsheid. Allemaal zaken waarop de school trots mag zijn. 'Het Penta' is gewoon, zoals een leerling het uitdrukte: *een hartstikke leuke school*.

De school staat er goed voor. De laatste jaren kent de school zelfs een lichte groei in een regio waar krimp de agenda domineert. Dat heeft naar de mening van schoolleiding, docenten en leerlingen te maken met het beeld dat de omgeving van de school heeft: waarmaken wat je belooft en samen slagen met een plus.

Dat is een mooi uitgangspunt voor de toekomst als de school de koers uit gaat zetten voor de komende jaren. Daartoe zijn er ook voldoende mogelijkheden. Ten eerste is de ruimte voor experimenten in de school de laatste jaren gegroeid. Zo is het, naar een docent opmerkte, geaccepteerd dat een project geheel of gedeeltelijk kan mislukken, mits deze tegenslag het uitgangspunt vormt voor een verbetering. Docenten en schoolleiding noemen de vakgroep kunstvakken als voorbeeld bij dit zoeken naar nieuwe mogelijkheden en kansen.

Breed wordt het kunstprofiel gezien als één van de essentiële bouwstenen voor de school in de toekomst. Wel constateert het visitatieteam dat het 'kunstzinnige deeg' nog verder moet rijzen. Zodat kunst en cultuur zich ontwikkelen van belangrijke en gewaardeerde bouwstenen bij het lesgeven tot essentiële bestanddelen van de school. Dit is zeker mogelijk bij een zo groot draagvlak, bij de ervaren ruimte van handelen en bij de bewust ruimte biedende schoolleiding.

Domein beleid, visie en doelen

Het waarom van "Penta als cultuurprofielschool" is duidelijk, voor schoolleiding, cultuurcoördinatoren, kunstvakdocenten en andere docenten. En er vindt in dat beleven en denken kennelijk, zoals hier eerder opgemerkt, een verschuiving plaats van "een plus aanbod" naar "één van de essentiële bouwstenen van Penta". Wij proefden en hoorden dat én we zijn het daar mee eens.

Wel is het van belang daartoe de relatie tussen missie en visie van de school en het cultuurprofiel verder te expliciteren. Wat betekent creativiteit of eigenaarschap bijvoorbeeld voor het dagelijkse handelen in de klas? Hoe wordt op school de talentontwikkeling maximaal en op velerlei terrein gestimuleerd? Waarom hecht de school zo'n waarde aan kunst en cultuur voor alle leerlingen? In de zelfevaluatie bijdragen van zowel de cultuurcoördinatoren als de schoolleiding die aan het dossier voor deze visitatie zijn toegevoegd, vonden wij behartenswaardige uitspraken die de school verder kan benutten in dit proces. Maak dat proces bewust in gesprekken tussen schoolleiding en

cultuurcoördinatoren en kunstvakdocenten en vertaal de uitkomst daarvan in het nieuwe schoolplan en in een nieuw cultuurprofiel dat kan dienen als basis voor het jaarlijks K&C-activiteitenplan.

Ook de VCPS zou hierbij kunnen helpen. Vandaar dat het visitatieteam de school aanbeveelt actief te participeren in bijvoorbeeld het Leernetwerk mavo/vmbo. En om ook andere mogelijkheden te benutten die de vereniging biedt, zoals het contact met andere cultuurprofiel scholen. Daarbij ligt het intensiveren van de contacten met de CultuurProfielScholen van Assen (obs De Vuurvogel en het Dr. Nassaucollege Quintus) het meest voor de hand. Meer contact met deze laatste school is ook in het belang van de leerlingen die doorstromen vanuit het "Penta".

Daarnaast adviseert het visitatieteam onderzoek te doen naar mogelijkheden om de deelname (óók van jongens) aan kunstklassen én kunstvakken te vergroten. Ook zou het kunnen helpen als oud-leerlingen die nu werken in de kunstzinnige 'industrie' of die een kunstopleiding volgen, op school worden uitgenodigd om te vertellen over hun werk of studie. Het viel ons namelijk op dat de groeipotentie van de kunstklassen er wel is. Soms zijn deze klassen in de tweede klas immers voller dan in de brugklas. Al deze zaken zouden vervolgens kunnen worden opgenomen in schoolplan, cultuurplan en de verschillende activiteitenplannen van de vakken. Plannen waarvan ambitie, evaluatie en borging logische en vanzelfsprekende onderdelen zijn.

Domein randvoorwaarden

Ten aanzien van de randvoorwaarden kunnen we kort zijn: goed! Er is voldoende materiaal en budget (voor een deel door externe financiers, via een alert subsidiebeleid) en een adequate facilitering van docenten en ruimte. Dit laatste, zowel in fysieke als in psychische zin. In de zelfevaluatie vragen de kunstvakdocenten aandacht voor hun lokalsituatie. Het visitatieteam steunt dat en herhaalt daarbij de vraag van het vorige visitatieteam naar geschikte ruimte voor het vak drama.

De cultuurcoördinatoren weten zich gezien en gewaardeerd. De school is bewust bezig met het versteken van de positie van de cultuurcoördinatie én van de vakgroep kunstvakken. Een aantal cultuurdragers gaat met pensioen én de school wil de positie van cultuurcoördinator neerzetten als een functie in de organisatie. Wij wensen de school succes in dat proces en vragen tegelijk aandacht voor de huidige gedeelde verantwoordelijkheid voor organisatie en activiteiten die ons een groot goed lijkt. Behoud én versterking wensen we de school toe.

Het draagvlak voor het cultuurprofiel op school is groot, bij docenten én bij leerlingen. Docenten en leerlingen zijn trots op hun school. Docenten ervaren ruimte voor hun eigen professionele ontwikkeling. Tegelijk suggereert het visitatieteam om docenten ook in aanraking te brengen met het aanbod vanuit de VCPS, via de leernetwerken.

Domein Samenwerking

De school werkt op verschillende wijze met meerdere partners samen. Hierbij springen de samenwerking op het terrein van mediawijsheid en die bij het vak drama het meest in het oog. Daarnaast organiseert de school meerdere kunstzinnige excursies en uitstapjes. Hoogtepunt is ongetwijfeld – in pré- en post-Coronatijden - de uitwisseling met een school in Italië die, naar het visitatieteam vernam, wordt uitgebreid in de komende jaren met andere buitenlandse scholen. Een mooie wijze om leerlingen in aanraking te laten komen met andere culturen en het plezier te laten ervaren van het ontdekken van onbekende zaken en onbekende mensen.

Domein Curriculum

Er zijn de afgelopen vier jaar op het terrein van het curriculum duidelijke stappen gezet. Hiervan is de introductie van de Kunstblokken voor alle leerlingen het meest sprekende voorbeeld. Ook de activiteitenweken zijn, zowel in de ogen van de leerlingen als die van het visitatieteam, een verrijking van het curriculum. Wel is de situatie in de vierde klas van de mavo nog niet ideaal, omdat de leerlingen die geen kunstzinnig eindexamenvak kiezen, niet de mogelijkheid bezitten deel te kunnen nemen aan andere kunstzinnige activiteiten. De leerlingen vroegen hier aandacht voor en het visitatieteam sluit zich graag aan bij hun wens. Tenslotte was het nog opvallend dat een leerling van het vakcollege klaagde dat zij graag nog meer aan kunst en cultuur wilde doen. Een klacht, die tegelijk een compliment inhoudt.

Domein Samenwerking en Communicatie

Naar het oordeel van het visitatieteam is er op het terrein van de communicatie nog een kleine wereld te winnen. Weliswaar is de school op verschillende media actief, maar er zijn talloze onbenutte mogelijkheden haar activiteiten breder onder de aandacht van het publiek te brengen. In de gesprekken met de docenten is ons dit met klem onder de aandacht gebracht. De mooie eindexamenresultaten, het fraaie leerlingenwerk, de warme sfeer op school en de vruchtbare samenwerkingen met buitenschoolse partijen, maken dat bescheidenheid een school als 'het Penta' slecht past. Daarom adviseert het visitatieteam de school, die mediawijsheid belangrijk vindt, via onder meer de 'social media' haar doen en laten nog meer zichtbaar te maken.

Daarnaast zou de school vanuit de door haar geformuleerde ambities ook nog meer samenwerking kunnen zoeken met de directe omgeving. Mede omdat een dergelijke samenwerking binnen het vakcollege er soms al is. Via deze weg zou dus ook het (cultuur)profiel van de school kunnen worden versterkt en verspreid.

Cultuurcoördinatoren van het Penta participeren in de bijeenkomsten van de VCPS en hebben contact met het regionale netwerk Noord van de VCPS. Hierboven noemden we al andere mogelijkheden die het lidmaatschap van de VCPS biedt.

Domein kwaliteitszorg/evaluatie

Het kritiekpunt over de evaluatie in de brief van 2016 is zeker verdwenen. Er wordt bijvoorbeeld binnen het cultuurprofiel drie keer per jaar geëvalueerd, terwijl het visitatieteam in de gesprekken met de leerlingen niemand trof die ontevreden was over de inbreng bij de voorbereiding, uitvoering en beoordeling van lessen of activiteiten. Leerlingen, zo bleek ons in deze gesprekken opnieuw, zijn op deze grote school van meer dan duizend leerlingen in beeld en worden gezien. *Tot slot*

Het visitatieteam komt daarom tot het volgende eindoordeel: het Dr. Nassaucollege, locatie Penta is een cultuurprofielschool. Het cultuurprofiel heeft er een breed draagvlak, wordt gestimuleerd door een enthousiaste en proactieve vakgroep kunstvakken en duidelijk ondersteund door de schoolleiding. Inderdaad is het Penta een school waar leerlingen vanaf komen met een plus. Ook constateert het visitatieteam dat verschillende aanbevelingen uit de vorige visitatiebrief zijn gerealiseerd.

Het visitatieteam adviseert de school wel in de komende jaren aandacht te schenken aan de volgende punten:

- Allereerst vanuit de missie en visie van de school helder de centrale betekenis van het cultuurprofiel voor het onderwijs op school benoemen.
- Vervolgens in het cultuurprofielplan de betekenis van het cultuurprofiel voor de groei en ontwikkeling van de leerlingen en voor het onderwijs in alle vakken en leerjaren van de school benoemen.
- Verder de samenwerking binnen de school en naar buiten stimuleren, opdat geleerd kan worden van de ervaringen van anderen. Hierbij kan worden gedacht aan een intensievere deelname aan de netwerken van de VCPS en een verbeterd contact met de andere cultuurscholen in de directe omgeving.
- Ook adviseert de commissie de school de kwaliteiten van de school én de resultaten van het cultuurprofiel en kunst- en cultuureducatie van de school breder en ruimer onder de publieke aandacht te brengen. Bijvoorbeeld door frequenter gebruik te maken van de mogelijkheden van de nieuwe media.
- En tenslotte om aandacht te schenken aan blijvende beschikbaarheid van goed geoutilleerde vaklokalen voor de diverse kunstvakken.

Afsluitend stelt het visitatieteam het bestuur van de Vereniging CultuurProfielScholen voor om het Penta, locatie van het Dr. Nassau College opnieuw voor de komende vier jaar het predicaat cultuurprofielschool te verlenen. Een voordracht die een compliment is voor alle medewerkers van de school en het werk dat zij in de afgelopen jaren hebben verzet. Het visitatieteam wenst de school veel succes in de komende jaren.

Met vriendelijke groet,

Henk Zijlstra,

voorzitter visitatieteam